

holdes i Forbindelse med Foreningens ordinære Aprilmøde, der foresloges ændret til Oktobermøde.

Efter nogen Diskussion, under hvilken bl. a. Hr. Hintze foreslog at bibeholde den gamle Ordning, men overvinde de paa-pegede Vanskeligheder ved at lade Redaktøren fungere, indtil Heftet, der erfaringsmæssigt først kan blive restrykt i Juni eller Juli, var færdigt, medens Hr. A. Jessen mente, at man kun kom ud over de paaviste Vanskeligheder med Hefte og Regnskab ved at lade Foreningsaaret falde sammen med Kalenderaaret, fremsatte Hr. V. Madsen følgende Forslag: I det Generalforsamlingen udtaler sin Sympathi for en Ændring af §§ 4 og 18, opfordrer den Bestyrelsen til at fremkomme med et Forslag, der ogsaa indeholder Overgangsbestemmelser. Efter at Bestyrelsen havde indvilget i at modtage dette Forslag, blev det vedtaget med 18 Stemmer mod 2.

Mødet den 21. Februar 1916.

Hr. A. Jessen holdt Foredrag om Dislokationerne i Lønstrup-Klinten; Meddelelsen er trykt i dette Hefte Nr. 4 og i D. G. U. IV. Rækk. Bd. 1, Nr. 4.

Derefter indledede Hr. V. Nordmann en

Diskussion om Navne paa Aflejringer fra og Tidsafsnit i Kvartærperioden.

Taleren begyndte med at fremhæve det i den ældre og nyere Litteratur ikke sjældne Fænomen, at forskellige Forfattere bruger visse velkendte Udtryk som Betegnelser for vidt forskellige Aflejringer eller Tidsafsnit, og fremdrog som Eksempel, at man her i Landet allerede i en hel Del Aar har brugt Betegnelsen »Ældre Yoldialer« om det i Vendsyssel fundne arktiske, marine, fossilførende Ler, som er dannet umiddelbart forud for eller i Tilslutning til den yngste Isdækning i den Egn af Landet. Dette var i og for sig en forsvarlig Betegnelse, saalænge man kun kendte dette Ler og det senglaciale Yoldialer. Men allerede da man lærte det endnu ældre Esbjerg-Yoldialer at kende, blev Betegnelsen mindre heldig, og rent galt bliver det, naar USSING 1910 (Handbuch der Regionalen Geologie Bd. 1, 2, Dänemark) anvender Betegnelsen »sogenanntes älteren Yoldientone« ikke blot om det i Vendsyssel, men ogsaa om de arktiske Lerarter ved Esbjerg, Hostrup og i Røgle Klint. Rent bortset fra, at Leret i Røgle Klint (der ellers gaar under Navnet Tellina-Ler) ikke indeholder Yoldia-Skaller, er det selvsagt mindre heldigt at overføre den hidtil gængse Betegnelse for en af disse Aflejringer paa dem alle, da de jo er af forskellig Alder. — Taleren fremhævede det uheldige i Navnet »Esbjerg Yoldialer«, da det marine Diluvium dersteds

baade omfattede en højarktisk, en boreoarktisk og en boreal Zone; ligeledes forekom Benævnelsen »senglacial Yoldialer« ham uheldig for det fossilfri, senglaciale Ler i det sydlige Vendsyssel.

Taleren gik dernæst over til at omtale den vidt forskellige Brug af Benævnelserne postglacial, Postglacialtid, Alluvialtid og Alluvium i skandinavisk og tysk Litteratur, i hvilken sidste flere Forfattere havde udstrakt Betegnelsen »postglacial« til ogsaa at omfatte senglaciale Aflejringer. Han omtalte i Tilslutning hertil saavel DE GEERS Forslag til den senkvartære Tids Inddeling (se Geolog. Fören. i Stockholm Förhandl. Bd. 33, S. 463 og Bd. 34, S. 252), som MUNTHES Kritik deraf (samme Sted Bd. 33, S. 471 og Bd. 34, S. 444). Om end Taleren maatte indrømme Berettigelsen af mangt og meget i MUNTHES Indvendinger, var han dog i Princippet enig med DE GEER i Ønskeligheden af at faa dannet en generel kronologisk Inddeling, selv om de i en saadan Inddeling anvendte Benævnelser skulde forekomme lidt mærkelige, naar de anvendtes om samtidige Aflejringer i sydligere Egne. For at lette Overgangen kunde man maaske i Tilknytning til den generelle Inddeling foreløbig benytte en lokal Inddeling med særskilt og nøjere Betegnelse for Zone, Aflejring, Horizont el. lign.

A. C. JOHANSEN havde i den danske Litteratur indført Betegnelsen holocæn Periode for Slutningen af Kvartærtiden fra det Tidspunkt, da Isranden begyndte at trække sig tilbage fra sin Hovedopholdslinje i Jylland under det »baltiske Stadium.« Saa fremt Udtrykket holocæn ikke allerede bruges i den fremmede Litteratur paa en anden Maade, forekom det Taleren, at JOHANSENS Terminologi kunde være meget praktisk.

Taleren kom til Slut ind paa Omtalen af det saakaldte Blytt-Sernanderske Skema, som han mente absolut (omend i betydelig udvidet og muligvis noget ændret Form) burde afløse det gamle, nu forældede og til en nøjere Tidsbestemmelse ganske ubrugelige Steenstrupske Skema.

Hr. Victor Madsen gav Hr. NORDMANN Ret i, at det saakaldte Blytt-Sernanderske Skema var at foretrække for det Steenstrupske, men det medtog ikke Allerød-Oscillationen, og forskellige af de Blytt-Sernanderske Navne var ikke tilstrækkelig betegnende. Den Betydning, hvori Ordene »subboreal« og »subatlantisk« blev brugt, svarede ikke til, hvad man ellers forstod ved disse Udtryk. Det var vanskeligt at huske Rækkefølgen: arktisk, subarktisk, boreal, atlantisk, subboreal, subatlantisk; man kom let til at ombytte Perioderne. Det var Talerens Overbevisning, at det mest formaalstjenlige vilde være at vælge Betegnelser, som angav saavel Periodens Temperatur som dens Fugtighedsgrad, Dobbeltbetegnelser analoge med glacio-fluvial o. l. Man vilde kunne anvende f. Eks. Betegnelserne:

Det arcto-humide	Lag for det nedre Dryasler,
› boreo-humide	› › Allerød gytjen,
› subarcto-humide	› › det øvre Dryasler,
› boreo-subhumide	› › ›Bævreasp-Laget,
› tepido-aride	› › ›Laget med Bævreasp, Fyr og Eg,
› calido-humide	› › ›det atlantiske Lag
› calido-aride	› › ›› subboreale ›
› tepido-humide	› › ›› subatlantiske ›
› tepido-subhumide	› › ›› recente ›

Taleren mente ikke med disse Betegnelser at have fundet netop dem, der var de mest hensigtsmæssige, han vilde blot antyde, at dette var Vejen, man burde gaa.

Hr. Hintze kunde ikke indse, hvorfor man skulde forkaste det Steenstrupske Skema som Inddelings- og Tidsbestemmelsesgrundlag, naar man blot ikke tog det i den snevre og altfor skematiske Form, hvori STEENSTRUP først fremsatte det, men i den udvidede Betydning, i Følge hvilken de paagældende Træarter vel har vokset her delvis samtidigt, men dog afløst hinanden som fremherskende i Landets Skovdække.

Hr. Nordmann bemærkede hertil, at det Steenstrupske Skema var blevet ubrugeligt ved nøjagtigere Tidsbestemmelser for palæontologiske og arkæologiske Fund, efter som det Gang paa Gang (som paavist af WILLIAM SØRENSEN, SERNANDER m. fl.) havde vist sig, at f. Eks. ikke ethvert Fyrrelag i en Mose tilhørte ›Fyrreperioden‹; toges Skemaet i den udvidede Betydning, vilde det ofte være ganske umuligt stratigrafisk at afgrænse de forskellige ›Perioder‹. Et Begreb som ›Egeperioden‹ vilde ogsaa blive altfor omfattende: i den vilde f. Eks. det allermeste af Stenalderen, hele Bronzealderen og store Dele (for ikke at sige hele) Jernalderen falde.

Hr. Nørregaard mente, at man helst maatte bruge visse Ledeforsteningers Navne som Betegnelser for de forskellige Aflejringer, f. Eks. Tellina Torelli-Ler for senglacialt Yoldialer.

Hr. Nordmann kunde til en vis Grad billige dette, men mente dog, at det vilde have sine Vanskeligheder f. Eks. m. H. t. de forskellige Aflejringer af Yoldialer. For Vensyssels ældre Yoldialer havde man saaledes foreslaaet ›Skærumhede-Seriens Portlandia arctica Zone‹, en Benævnelse, som vel var udtømmende, men paa Grund af sin Længde upraktisk.

Hr. A. C. Johansen bemærkede med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorledes Betegnelsen ›holocæn‹ anvendes i England, at man vistnok turde sige, at de fleste engelske Forfattere lader den holocæne Tid svare meget nær til den neolithiske Tid, saaledes at ogsaa de ældste Afsnit af den neolithiske Tid føres til Holo-

cæn, medens derimod Madelaineperioden regnes til Pleistocæn. Han ansaa det for sandsynligt, at det Tidspunkt, da Indlandsisens Rand begyndte at vige tilbage fra Stagnationslinien i Midtjylland, ligger omkring ved Slutningen af den palæolithiske Tid, og mente derfor, at det var naturligt at sætte Begyndelsen af den holocæne Periode herhjemme ved dette Tidspunkt. Efter SARAUW's Opfattelse minder jo Rensdyrøxen fra Lyngby-Rubjerg og en anden lignende Øxe om Madelaineperiodens Kultur, medens ellers vore ældste Oldsager fra holocæne Lag er noget yngre end denne Periode, og regnes til den neolithiske Tid.

Hr. Victor Madsen vilde hævde, at det formentligt ikke gik an, saaledes som foreslaaet, at udstrække Betegnelsen senglacial til at omfatte alle de Aflejringer, der var afsatte, efter at Isen i den sidste Istid havde naaet Maksimum af sin Udbredelse og til Postglacialtidens (Skovtidens) Begyndelse. Man vilde derved faa senglacialt Moræneler, som ikke kunde holdes ude fra det (ikke-senglaciale) Moræneler, der var afsat under Fremrykningen af den samme Indlandsis. Man burde bevare Ordet senglacial i den gamle Betydning, altsaa kun bruge det ved de Aflejringer, der var dannede efter, at Isen definitivt havde forladt vedkommende Sted, og medens Klimæet endnu var arktisk — aldrig ved Moræneaflejringer. Ordet holocæn burde bruges i Betydning senkvarter, hvilket er noget andet end senglacial. At Betegnelsen Alluvium og alluvialt blev afskaffet, vilde Taleren gerne gaa med til.

Efter at Hr. Nordmann havde henstillet til de tilstedeværende Geologer at tage de fremsatte Anskuelser og Forslag under Overvejelse, saa man snart kunde opnaa Ensartethed i Definition og Betegnelse, sluttede Mødet.

Mødet den 27. Marts 1916.

Hr. Assistent Buch Andersen gav et Referat af de nyeste Undersøgelser over Røntgenstraalernes Bøjning i Krystaller.

Derefter gav Hr. Victor Madsen en Meddelelse om nogle nye Iagttagelser fra Ristinge Klint; Meddelelserne er trykte i D. G. U. IV. Række. Bd. 1, Nr. 2.

Mødet den 17. April 1916.

Hr. V. Nordmann holdt et Foredrag om Eemlagenes Alder; Foredraget vil senere blive trykt.

Derefter afholdtes

ekstraordinær Generalforsamling.

Efter at Hr. C. Hammer var valgt til Dirigent, motiverede Formanden, Hr. V. Milthers, Bestyrelsens Forslag til Ændring af